

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 240.855 van 1 maart 2018
in de zaak A. 218.844/VII-39.643.**

In zake : 1. Peter BERT
 2. Alex MOENS
 3. Alex NOTEBAERT
 4. Mark VANDEMOORTELE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Tom Malfait en Eva De Witte
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Kasteellaan 141
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Staelens
kantoor houdend te 8000 Brugge
Gerard Davidstraat 46, bus 1
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen de partij :
de INTERGEMEENTELIJKE (OPDRACHTHOUDENDE)
VERENIGING VOOR CREMATORIUMBEHEER IN
ZUID-WEST-VLAANDEREN (PSILON)
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Dirk Van Heuven en Roel Meeus
kantoor houdend te 8500 Kortrijk
Beneluxpark 27B
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 25 maart 2016, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en
Landbouw van 21 januari 2016 waarbij enerzijds het ministerieel besluit van

12 juli 2013 wordt ingetrokken en anderzijds het beroep, ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen van 21 februari 2008, houdende het verlenen van de milieuvergunning aan de Intergemeentelijke Vereniging voor Crematoriumbeheer in Zuid-West-Vlaanderen (PSILON) voor het exploiteren van een crematorium, gelegen aan de Ambassadeur Baertlaan te Kortrijk, ongegrond wordt verklaard en de beroepen beslissing wordt bevestigd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord en de verzoekers hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een verzoekschrift tot tussenkomst ingediend. De tussenkomst is toegestaan bij beschikking van 23 juni 2016. De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Auditeur Dieter Decock heeft een verslag opgesteld.

De verzoekers hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 8 februari 2018.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Tom Malfait, die verschijnt voor de verzoekers, advocaat Bart Staelens, die verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Dirk Van Heuven, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur-afdelingshoofd Peter Provoost heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De tussenkomende partij dient op 13 augustus 2007 bij de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen een vergunningsaanvraag in voor het exploiteren van een crematorium, gelegen aan de Ambassadeur Baertlaan te Kortrijk.

3.2. Volgens het Bijzonder Plan van Aanleg nr. 33/4 “Kerkhof-Hoog Kortrijk”, goedgekeurd bij ministerieel besluit van 17 november 1994, ligt de inrichting in een zone “kerkhof”.

3.3. Tot het voorwerp van de aanvraag behoren in concreto:

- het lozen van 500 m³/jaar huishoudelijk afvalwater in oppervlaktewater;
- een noodgenerator met dieselmotor van 500 kW;
- een transformator van 630 kVA;
- een stalplaats voor zes lijkwagens;
- een airco van 200 kW;
- een koel-, oven- en filterinstallatie;
- een koelcel voor lijkkisten;
- twee luchtcompressoren van elk 7,5 kW;
- een bovengrondse opslagplaats voor 2.000 liter diesel;
- de opslag van 200 liter diverse gevaarlijke stoffen;
- een warmtewisselaar van 4.950 liter;
- diverse stookinstallaties op aardgas met een totaal vermogen van 3.120 kW;
- drie crematieovens.

3.4. Op 21 februari 2008 verleent de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen de gevraagde vergunning voor een termijn van twintig jaar. Aan de vergunning worden een aantal bijzondere exploitatievoorwaarden verbonden, waarvan de belangrijkste betrekking hebben op de beheersing van en de controle op luchtemissies.

3.5. Een aantal buurtbewoners, waaronder eerste, derde en vierde verzoeker, stellen bij de Vlaamse minister, bevoegd voor Leefmilieu, beroep in tegen deze milieuvergunning.

3.6. Op 29 mei 2008 verleent de afdeling Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid een gunstig advies. De aanvraag wordt in overeenstemming geacht met de bepalingen van het BPA nr. 33/4 “Kerkhof-Hoog Kortrijk”.

Het advies van de afdeling Milieuvergunningen van 30 mei 2008 is eveneens gunstig voor het verlenen van de vergunning, mits de in eerste aanleg opgelegde bijzondere voorwaarden worden aangevuld met een bijkomende bijzondere voorwaarde met betrekking tot het actualiseren van de uitgevoerde mobiliteitsstudie.

De afdeling Onroerend Erfgoed West-Vlaanderen stelt in haar advies van 4 juni 2008 dat de inrichting “de ruimtelijke draagkracht van de omgeving met waardevolle open ruimtekenmerken niet overstijgt”.

De Gewestelijke Milieuvergunningscommissie stelt op 3 juni 2008 voor om het beroep gedeeltelijk gegrond te verklaren, de beroepen beslissing in die mate te wijzigen dat een bijkomende bijzondere voorwaarde wordt opgelegd en ze voor het overige te bevestigen.

3.7. Met een besluit van de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur van 29 augustus 2008 wordt het beroep slechts gedeeltelijk gegrond verklaard en wordt de beroepen beslissing bevestigd mits het opleggen van een bijkomende bijzondere vergunningsvoorwaarde. Naast de toepasselijke algemene en sectorale milieuvorwaarden van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, is de bestreden milieuvergunning, door de bevestigde beslissing in eerste aanleg en aangevuld door het besluit na beroep, afhankelijk gesteld van de naleving van een aantal bijzondere voorwaarden.

3.8. Eerste, derde en vierde verzoeker dienen tegen deze beslissing een vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring in bij de Raad van State. Bij arrest nr. 190.652 van 19 februari 2009 verwerpt de Raad de vordering tot schorsing.

3.9. De stedenbouwkundige vergunning voor het nieuwe crematorium werd verleend bij besluit van de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar van 21 april 2008. Eerste, derde en vierde verzoeker stellen tegen die vergunning een beroep tot nietigverklaring in bij de Raad van State. Bij arrest nr. 216.674 van 5 december 2011 vernietigt de Raad van State dit besluit van 21 april 2008.

3.10. Op 9 februari 2012 trekt de verwerende partij de vergunning van 29 augustus 2008 in. Met hetzelfde besluit wordt aan de tussenkomende partij een nieuwe milieuvergunning verleend. Hoewel het dictum van dit besluit geen wijzigingen bevat in vergelijking met het ingetrokken besluit van 29 augustus 2008, wordt aan de motivering op stedenbouwkundig vlak een nieuwe invulling gegeven.

3.11. Opnieuw tekenen eerste, derde en vierde verzoeker beroep aan bij de Raad van State. Bij arrest nr. 222.750 van 7 maart 2013 vernietigt de Raad van State de op 9 februari 2012 door de minister genomen beslissing aangaande de

in het geding zijnde milieuvergunningsaanvraag.

3.12. Ingevolge dit vernietigingsarrest herneemt de verwerende partij het administratief besluitvormingsproces. Een en ander resulteert in een nieuwe vergunningsbeslissing van 12 juli 2013. Ook deze beslissing wordt voor de Raad van State bestreden, meer bepaald in de zaak met rolnummer A. 210.249/VII-38.902. Na kennis te hebben genomen van het auditorsverslag in deze zaak, waarin de vernietiging van de beslissing van 12 juli 2013 wordt voorgesteld, en na opnieuw het advies te hebben ingewonnen van de afdeling Gebieden en Projecten van Ruimte Vlaanderen, gaat de verwerende partij op 21 januari 2016 andermaal over tot een intrekking enerzijds en tot het wederom verlenen van een vergunning voor de uitbating van het crematorium anderzijds. Dit is het bestreden besluit.

De motieven van deze beslissing luiden onder meer als volgt:

“Overwegende dat een vernietigingsberoep werd aangetekend bij de Raad van State tegen het ministerieel besluit nr. AMV/000143910/1006B van 12 juli 2013 waarbij het beroep, ingesteld tegen het besluit van de deputatie van de provincie West-Vlaanderen van 21 februari 2008 met nummer 34022/356/1/A/1 houdende het verlenen van een milieuvergunning aan O.V. Intergemeentelijke Vereniging voor Crematoriumbeheer voor het exploiteren van een crematorium, ongegrond wordt verklaard; dat dit beroep bij de Raad van State gekend is onder de rolnummer A/A 210.249/VII-38.902;

Overwegende dat de Auditeur in het verslag van 18 december 2015 de vernietiging voorstelt van het ministerieel besluit nr. AMV/000143910/1006B van 12 juli 2013; dat meer bepaald de Auditeur stelt dat de enkele, zeer algemeen blijvende overwegingen in het ministerieel besluit niet aantonen dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de voorziene verweving van functies de aanwezige of nog te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang worden gebracht of verstoort, zoals voorgeschreven door artikel 5.6.7, §1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;

Overwegende dat het in deze omstandigheden aangewezen is om het ministerieel besluit van 12 juli 2013 in te trekken en de bestaande overwegingen aan te vullen en te verduidelijken rekening houdende met het Auditorsverslag; dat een intrekking steeds mogelijk is lopende een vernietigingsprocedure voor de Raad van State en dit tot aan de sluiting der debatten;

Overwegende dat bij ministerieel besluit AMV/143910/1001C van

9 februari 2012 het oorspronkelijk ministerieel besluit AMV/143910/1001B van 29 augustus 2008, waarbij het besluit van de deputatie van de provincie west-Vlaanderen van 21 april 2008 grotendeels werd bevestigd en de vergunning werd toegestaan, werd ingetrokken; dat bij voormeld ministerieel besluit van 9 februari 2012 tegelijk een nieuwe beslissing werd genomen, waarbij de gevraagde milieuvergunning eveneens wordt verleend; dat weliswaar in datzelfde ministerieel besluit een bijkomende bijzondere voorwaarde inzake de opmaak van een mobiliteitsstudie wordt opgelegd;

Overwegende dat het arrest van de Raad van State van 222.750 van 7 maart 2013, houdende vernietiging van het ministerieel besluit AMV/143910/1001C van 9 februari 2012, voornamelijk is gebaseerd op;

‘... Artikel 20 van het inrichtingsbesluit luidde ten tijde van het bestreden besluit als volgt:

‘Bouwwerken voor openbare diensten en gemeenschapsvoorzieningen kunnen ook buiten de daarvoor speciaal bestemde gebieden worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de algemene bestemming en met het architectonisch karakter van het betrokken gebied’.

Uit deze bepaling volgt dat de mogelijkheid tot afwijking alleen betrekking heeft op ‘bouwwerken’. Zij is dus niet van toepassing op milieuvergunningen. Het gaat hier immers om een uitzonderingsbepaling, die bijgevolg strikt moet worden geïnterpreteerd. Dat er tussen de stedenbouwkundige en de milieuvergunning een koppelingsmechanisme bestaat, doet hieraan geen afbreuk. De bedenking dat dergelijke interpretatie de in het geding zijnde afwijkingsbepaling zinledig zou maken, betreft veeleer een opportuniteits- dan een wettigheidskritiek. De opmerking van de tussenkomende partij dat de in de rechtspraak voorgehouden interpretatie niet strookt met de bedoeling van de regelgever is niet meer dan een veronderstelling. Deze bepaling kon dan ook niet als rechtsgrond worden gebruikt voor het verlenen van de in het geding zijnde milieuvergunning.’;

Overwegende dat het beroep ingediend door het buurtcomité Samen Sterk uit Kortrijk betrekking heeft op de exploitatie van een nieuw crematorium in de regio Hoog-Kortrijk; dat de procedure inzake een milieuvergunningsaanvraag niet het instrument is voor het overwegen van mogelijke alternatieve locaties, evenmin als voor het nagaan van de noodzaak voor het bouwen van een nieuw crematorium; dat bij de beoordeling van een aanvraag nagegaan moet worden of de mogelijke hinder en risico’s tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;

Overwegende dat in een straal van 100 m rondom de perceelgrens van de inrichting 2 woningen zijn gelegen; dat de dichtste woning op ongeveer 60 m van de perceelgrens van de inrichting ligt;

Overwegende dat tijdens het openbaar onderzoek 3592 bezwaren werden ingediend die betrekking hebben, op onverenigbaarheid met de omgeving, strijdigheid met de ruimtelijke ordening, onvoldoende onderzoek naar alternatieve locaties, impact op de luchtkwaliteit en de volksgezondheid, geurhinder, verspreiding stikstofoxiden, verkeershinder, parkeerproblemen en impact op de waterhuishouding;

Overwegende dat het crematorium uitgerust is met 3 crematieovens; dat het crematieproces ongeveer 70 minuten duurt per crematie; dat per crematie

ongeveer 100 kg verbrand wordt, waarvan circa 70 kg van het lijk; dat gemiddeld 8 crematies per dag zullen gebeuren met een theoretisch maximum van 21 per dag of 126 per week; dat de exploitant verklaart dat maximum 3065 crematies per jaar zullen plaatsvinden;

Overwegende dat crematoria niet tot de categorieën behoren die zijn vermeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 10 oktober 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage; dat bijgevolg geen milieueffectrapportage vereist is;

Overwegende dat ondertussen de inrichting in exploitatie is sedert 17 oktober 2011; dat er in 2012 volgens de verklaring van de exploitant 2.404 crematies zijn gebeurd in het crematorium;

Overwegende dat de afdeling Milieu-inspectie en de Milieudienst van de gemeente Kortrijk op 7 mei 2013 verklaarden dat er geen proces-verbalen zijn opgesteld ten laste van het crematorium; dat de afdeling Milieu-inspectie eveneens op dezelfde datum verklaarde dat het crematorium voldoet aan de emissiegrenswaarden van titel II van het VLAREM;

Overwegende dat theoretisch voor het beoogde aantal crematies twee ovens kunnen volstaan; dat de exploitant omwille van de kwaliteit van de dienstverlening de werkingsuren wenst te beperken enerzijds, en dat anderzijds vanuit het oogpunt van milieuveiligheid de nodige tijd voor preventief onderhoud van de oven en zuiveringsinstallatie moet voorzien worden; dat in geval van storingsen aan een oven of aan een zuiveringsinstallatie tijdens een crematie bij de volgende crematie onmiddellijk kan gebruik gemaakt worden van de derde oven; dat in die zin de plaatsing van een derde oven een back-up geeft, en accidentele emissies kan vermijden; dat de bijzondere voorwaarden van het bestreden besluit, waarin het aantal crematies beperkt wordt tot maximum 3.065 crematies per jaar en waarin wordt gesteld dat een logboek moet worden bijgehouden, derhalve kunnen bevestigd worden;

Overwegende dat elke ovenlijn werkt met twee branders van elk 440 kWh teneinde de geschikte verbrandingscondities te verzekeren; dat per ovenlijn een zuivering van de rookgassen met warmterecuperatie gebeurt, die verder wordt besproken; dat de schoorsteen een hoogte van 10 meter heeft;

Overwegende dat de site vlot bereikbaar is, zowel voor autoverkeer als met het openbaar vervoer; dat de opvangcapaciteit van de Ambassadeur Baertlaan te Kortrijk, waar het crematorium gelegen is, aanzienlijk is; dat de opvangcapaciteit volgens de studie van SGS 'Evaluatie van de milieu-impact' (pagina 43) 2000 personenauto-equivalenten per uur per rijrichting (samen 4.000) bedraagt; dat voor de installatie van het crematorium er respectievelijk 211 (vanuit het oosten) en 223 (vanuit het westen) personenauto-equivalenten per uur (11% en 11% van de capaciteit) waren; dat van de capaciteit na de installatie van het crematorium respectievelijk 12% en 14% zal gebruikt worden, zijnde 235 personenauto-equivalenten per uur vanuit het oosten en 289 personenauto-equivalenten per uur vanuit het westen; dat er bijgevolg meer dan voldoende reserve voorhanden is om de bijkomende stroom naar het crematorium op te vangen zonder verkeershinder voor de omgeving;

Overwegende dat de ceremonieën zelden gebeuren tijdens piekmomenten, zodat de ochtend- en avondspits er niet door belast worden; dat zaterdagen per definitie verkeersarmer zijn dan weekdays;

Overwegende dat voor parkeergelegenheid gebruik gemaakt wordt van de aansluitende parking van het sportcomplex 'Lange Munte'; dat deze parking een capaciteit heeft van ongeveer 430 plaatsen en herschikt is teneinde ongeveer 80 bijkomende plaatsen te creëren; dat afspraken gemaakt zijn met de KULAK om in piekmomenten gebruik te maken van hun parkeerfaciliteiten als 'overloopparking'; dat tijdens het plaatsbezoek van 26 april 2013 van een afgevaardigde van de afdeling Milieuvergunningen bleek dat er meer dan voldoende parking beschikbaar was; dat ongeveer 1/4 van de parking bezet was en 3/4 vrij;

Overwegende dat in de mobiliteitstoets Crematorium Kortrijk van 27 maart 2009 op pagina 24 de volgende conclusies staan:

'...

- De verwachte verkeersimpact blijft beperkt in ruime omgeving;
- Weinig tot geen impact op verkeersleefbaarheid waarbij toepassing van milderende maatregelen ondersteunend werkt maar niet noodzakelijk is;
- Crematorium zorgt slechts voor geringe verkeersgeneratie ten opzichte van de toekomstige projecten in Kortrijk-Oost en Hoog-Kortrijk;
- Ceremoniën gaan zelden door tijdens piekmomenten, dus wordt er weinig of geen extra belasting in ochtend- of avondspits verwacht;
- Vlotte bereikbaarheid met openbaar vervoer of fiets, toch wordt overgrote deel van bezoekers met wagen verwacht;
- Er worden voldoende parkeerplaatsen voorzien met reservecapaciteit voor tijdens piekmomenten;';

Overwegende dat in titel II van het VLAREM geen verbodsbepaling of afstandsregel is opgenomen voor crematoria, noch voor klasse 1 inrichtingen in het algemeen;

Overwegende dat de geluidshinder tot een voor de omgeving aanvaardbaar niveau wordt beperkt; dat hiervoor de dieselmotor van de noodstroomgenerator voorzien is van een geluidsisolerende omkasting zoals bepaald in de bijzondere voorwaarden van het bestreden besluit;

Overwegende dat het huishoudelijk afvalwater geloosd wordt in oppervlaktewater; dat de Ambassadeur Baertlaan op de plaats van het crematorium niet voorzien is van een geschikte riolering; dat de lozing van huishoudelijk afvalwater gebeurt via een individuele afvalwaterzuiveringsinstallatie;

Overwegende dat er geen ander afvalwater wordt geloosd; dat een buffervijver, gelegen op 400 meter van het geplande crematorium, waarnaar in het beroepschrift verwezen wordt, dienst kan doen als plek voor asverstrooiing; dat deze vijver niet noodzakelijk is voor het operationeel functioneren van het crematorium en geen deel uitmaakt van de milieuvergunningsaanvraag;

Overwegende dat de inrichting zich niet in (mogelijk) overstromingsgevoelig gebied bevindt en gesitueerd is in het Leiebekken; dat de betrokken percelen afstromen naar de Keibeek; dat volgens het aanvraagdossier de bijkomende verharde oppervlakte 679 m² zal bedragen en deze tot gevolg zal hebben dat de infiltratie van het hemelwater in de bodem plaatselijk beperkt wordt;

Overwegende dat overeenkomstig de gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratie-voorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater de bijkomende verharde oppervlakte gecompenseerd wordt door de plaatsing van een hemelwaterput, door een infiltratievoorziening (het grachtenstelsel tussen het gebouw en de Keibeek) en door het creëren van een bufferbekken;

Overwegende dat de vergunningsplichtige activiteit mits naleving van de opgelegde voorwaarden verenigbaar is met het watersysteem en dat er geen schadelijke effecten aan het watersysteem worden verwacht; dat er bijgevolg voldaan wordt aan artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets;

Overwegende dat voor wat betreft de milieuhinder voor de omwonenden een impactstudie werd uitgevoerd door een erkend deskundige in de disciplines 'lucht' en 'mens' (toxicologische en psychosomatische aspecten); dat deze studie is gebaseerd op maximum 3.065 crematies per jaar; dat dit overeenkomstig de bijzondere voorwaarden van het bestreden besluit ook het maximum aantal crematies is dat de exploitant mag uitvoeren;

Overwegende dat het belangrijkste milieuaspect bij een crematorium de luchtmissies zijn; dat de luchtverontreiniging wordt beperkt door brongerichte maatregelen enerzijds en end-of-pipe-technieken anderzijds;

Overwegende dat in het dossier meerdere bronmaatregelen worden vooropgesteld, met name:

- doodskisten zijn vervaardigd uit natuurlijke materialen die niet geïmpregneerd zijn;
- houtbeschermingsmiddelen of halogeenorganische verbindingen zijn niet toegestaan;
- doodskisten gemaakt van metaal of op basis van niet biodegradeerbare materialen (met uitzondering van verbindingselementen als spijkers, schroeven, nieten, klemmen en metalen voeglatten) zijn niet toegestaan;
- vernis, lakken en verven moeten bij de crematie rookarm, ontvlambaar en vrij zijn van halogeenorganische stoffen en zware metalen;
- accessoires en alle niet houten handgrepen, sierschroeven en andere sierstukken moeten van buitenaf kunnen worden verwijderd;
- er wordt gebruik gemaakt van low-NO_x-branders;
- de werking van de ovens wordt voortdurend volautomatisch bijgestuurd op basis van een permanente meting van O₂ en CO;
- voor de crematie wordt het lijk zoveel mogelijk ontdaan van alle lichaamsvreemde niet-biodegradeerbare materialen zoals metalen, pacemakers en dergelijke;

Overwegende dat het besluit van de Vlaamse Regering van 21 oktober 2005 tot bepaling van de voorwaarden waaraan een doodskist of een ander lijkomhulsel moet beantwoorden, en het besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot organisatie, inrichting en beheer van begraafplaatsen en crematoria onder meer het systematisch verwijderen van pacemakers en het gebruik van lakken en materialen voor lijkkasten regelen; dat de ambtenaar van de burgerlijke stand een verlof tot crematie moet uitreiken vooraleer mag

overgegaan worden tot crematie;

Overwegende dat een continue opvolging van de belangrijkste procesparameters noodzakelijk is om de goede werking van de ovens te allen tijde te garanderen; dat hiertoe in het bestreden besluit voorwaarden werden geformuleerd;

Overwegende dat de rookgassen na afkoeling behandeld worden in een cycloon, teneinde het grove stof te verwijderen en eventueel meegesleurde gloeiende deeltjes af te scheiden; dat verder per lijn een mouwenfilter is voorzien waardoor de gemiddelde restemissie van stof bij goed onderhoud minder dan 5 mg/Nm^3 zal bedragen; dat om de dioxinen en furanen en zware metalen te verwijderen als zuiveringstechniek vóór de mouwenfilters injectie van een mengsel van actief kool en kalk(steen) wordt voorzien; dat deze combinatie van technieken beschouwd kan worden als beste beschikbare techniek;

Overwegende dat de exploitant verklaart dat de sectorale voorwaarden van titel II van het VLAREM in ieder geval zullen worden gerespecteerd; dat voor totaal stof, kwik en kwikverbindingen en SO_2 de emissies maximaal 50% zullen bedragen van de in titel II van het VLAREM voorziene grenswaarden; dat deze gereduceerde waarden als bijzondere voorwaarden werden opgelegd in het bestreden besluit; dat voor het bepalen van de daggemiddelde waarden uiteraard alleen de periodes van effectieve werking van het crematorium in rekening mogen worden gebracht;

Overwegende dat op basis van gemeten emissies van een vergelijkbaar crematorium en op basis van 3.065 crematies en een rookgasdebiet van $2.600 \text{ m}^3/\text{crematie}$ jaarlijkse emissievrachten berekend werden voor het crematorium te Kortrijk; dat deze vrachten respectievelijk $1.108 \text{ kg/jaar NO}_x$, 72 kg/jaar CO , 105 kg/jaar SO_2 , $0,14 \text{ kg/jaar kwik}$, 8 kg/jaar stof en $0,12 \text{ mg/jaar dioxines en furanen}$ bedragen; dat de weergave van $0,12 \text{ kg/jaar}$ voor dioxines in de overwegingen van het bestreden besluit een materiële vergissing betreft;

Overwegende dat op basis van deze jaarvrachten dispersieberekeningen uitgevoerd werden voor verschillende schouwhoogtes van 6, 8 of 10 meter; dat in de verdere bespreking telkens naar de resultaten voor een schouwhoogte van 10 meter gerefereerd wordt; dat het crematorium een schouwhoogte heeft van 10 meter;

Overwegende dat voor de parameters SO_2 , CO, stof en chloriden de veroorzaakte immissieconcentraties steeds minder dan 1% van de toetsingswaarden bedragen, en bijgevolg als verwaarloosbaar kunnen worden beschouwd; dat specifiek voor kwik een bijdrage van $7 \cdot 10^{-5} \text{ } \mu\text{g/m}^3$ berekend werd; dat ten opzichte van de richtlijn van $1 \text{ } \mu\text{g/m}^3$ die door de WHO gehanteerd wordt, deze bijdrage in ieder geval verwaarloosbaar is;

Overwegende dat de jaargemiddelde immissiewaarde van fijn stof in het nabijgelegen meetstation van Zwevegem circa $35 \text{ } \mu\text{g/m}^3 \text{ PM}_{10}$ bedraagt; dat meer dan 35 keer per jaar de daggemiddelde PM_{10} -concentratie van $50 \text{ } \mu\text{g/m}^3$ overschreden wordt; dat de emissie van fijn stof, gezien de ligging in een regio met reeds hoge achtergrondconcentraties, grondige aandacht verdient;

Overwegende dat de totale jaarlijkse emissie van stof geraamd wordt op 8 kg; dat aangenomen kan worden dat deze emissie integraal uit fijn stof PM_{10}

en PM_{2,5} bestaat, gezien de voorziene mouwenfilters; dat de jaarlijkse emissie van fijn stof door een dieselwagen geraamd wordt op ongeveer 40 kg; dat de emissie van fijn stof (PM₁₀ en PM_{2,5}) in de omgevingslucht ten gevolge van de uitbating van het crematorium bijgevolg verwaarloosbaar is;

Overwegende dat voor NO_x de berekende immissiebijdrage voor de 99,8-percentielwaarde op uurbasis, ter hoogte van receptorpunt 1 (kruispunt Ambassadeur Baertlaan - Bad-Godesberglaan) 16,3 µg/m³ of circa 8% van de toetsingswaarde bedraagt; dat op andere onderzochte plaatsen een beperkte bijdrage (tussen 1% à 5% van de toetsingswaarde) werd berekend; dat de jaargemiddelde immissieconcentraties minder dan 1% bedragen en bijgevolg verwaarloosbaar zijn; dat dit betekent dat occasioneel een mogelijk belangrijke bijdrage kan optreden, maar dat op jaarbasis de bijdrage van de immissies vanwege het crematorium verwaarloosbaar zijn;

Overwegende dat voor de deposities van dioxines ten gevolge van de atmosferische emissies van het crematorium op 3 van de 5 onderzochte receptorpunten een beperkte bijdrage wordt berekend, met een maximale bijdrage in receptorpunt 1 van 3,5%;

Overwegende dat de toetsingswaarden (luchtkwaliteitsnormen) nergens worden overschreden; dat de immissies voor de verschillende atmosferische pollutanten geen gevaar opleveren voor de omwonenden;

Overwegende dat de vorming van dioxines tijdens het verbrandingsproces maximaal vermeden moet worden; dat een volledige verbranding van alle organische componenten vereist is; dat het dus noodzakelijk is dat de lijkstaf in de oven wordt gebracht bij een voldoende hoge temperatuur; dat een minimum temperatuur van 850°C die over een voldoende lange tijd wordt aangehouden, hiertoe een vereiste is; dat deze vereiste werd verankerd in de bijzondere voorwaarden van het bestreden besluit; dat bovendien ook voor dioxines een emissiegrenswaarde werd opgelegd die de helft bedraagt van de in titel II van het VLAREM voorziene grenswaarde;

Overwegende dat in de studie die door het ingenieursbureau PRG Odournet in opdracht van de beroepers werd uitgevoerd, gesteld wordt dat er bij een schoorsteenhoogte van 6 meter boven het maaiveld zeker geurhinder zal optreden tijdens bepaalde ongunstige meteorologische omstandigheden; dat de emissieconcentraties als 99,5-percentiel maximaal 2,1 ou_E/m³ bedragen; dat door PRG Odournet geen structurele geurhinder verwacht wordt; dat in het dossier een verbrandingstemperatuur van 950°C à 1.000°C voorzien is; dat bij dergelijke temperaturen alle organische componenten in de afvalgassen verbrand worden; dat bijgevolg geen geurhinder te verwachten is; dat bovendien de schouwhoogte 10 meter bedraagt in plaats van 6 meter;

Overwegende dat pas na het openbaar onderzoek verduidelijkt werd op welke manier de rookgassen zullen worden gezuiverd; dat deze bijkomende informatie het voorwerp van de aanvraag niet wijzigt en geen essentiële gegevens bevat die reeds tijdens het openbaar onderzoek ter beschikking moesten worden gesteld; dat de Raad van State van oordeel is dat niets in de milieuvergunningregeling (het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning en de uitvoeringsbesluiten ervan) zich verzet tegen het indienen van bijkomende stukken na afloop van het openbaar onderzoek die verduidelijking, aanvulling of verbetering tot doel hebben zonder het eigenlijke

voorwerp van het aangevraagde te wijzigen; dat dit hier het geval is;

Overwegende dat de ‘Deskundige studie aspect Lucht/Geur’ opgesteld door een MER-deskundige Lucht in juli 2012 op pagina 24 het volgende concludeert:

‘...

- Het crematorium (met name de oven- en filterinstallaties) zijn gebouwd conform de gepaste BBT.
- De immissieconcentraties (= de achtergrondconcentratie + de bijdrage van het crematorium voor de diverse pollutanten) liggen ruimschoots beneden de laagst vastgestelde waarde die een negatieve invloed heeft op de gezondheid van mensen.
- De CO-emissieconcentratie(s) zijn steeds bijzonder laag ($< 50 \text{ mg/Nm}^3$); er is geen verplichting nodig tot bijkomende emissienorm; de parameter dient wel steeds meegemeten in het kader van de periodieke Vlarem II-emissiemetingen.
- Ook voor NO_x , die als meest kritische pollutant te geïdentificeerd, zal de exploitatie van het crematorium op zich geen relevante gezondheidseffecten hebben voor mensen die wonen in de nabije omgeving.’;

Overwegende dat uit het meetrapport van de emissiemetingen op de 3 crematieovens, uitgevoerd door Tauw op 28 februari en 4 maart 2012, blijkt dat aan de emissiegrenswaarden wordt voldaan;

Overwegende dat tijdens het plaatsbezoek van 26 april 2013 van de afgevaardigde van de afdeling Milieuvergunningen bleek dat er geen verkeers-, geluids-, geur- of stofhinder kon waargenomen worden ter hoogte van de dichtstbijgelegen woningen;

Overwegende dat in het bestreden besluit een uitgebreide set van bijzondere voorwaarden werd opgenomen die een permanente opvolging van de procesvoorwaarden garanderen; dat tevens bepalingen werden opgenomen om een maximum aan informatie ter beschikking te stellen van het publiek;

Overwegende dat bedoelde bijzondere voorwaarden duidelijk en expliciet zijn en geen ruimte laten voor interpretatie bij de uitvoering van de vergunning; dat de bijzondere voorwaarden niet ingrijpen op hetgeen aangevraagd is; dat zij de voorwaarden van titel II van het VLAREM aanvullen of bijkomende eisen stellen;

Overwegende dat de Raad van State het ministerieel besluit AMV/143910/1001C van 9 februari 2012 gedeeltelijk heeft vernietigd in arrest nr. 222.750, omdat artikel 20 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, niet van toepassing is op milieuvergunningen en dus niet als rechtsgrond kan gelden voor het verlenen van de milieuvergunning;

Overwegende dat artikel 20 van het inrichtingsbesluit ten tijde van het bestreden besluit als volgt luidde:

‘Bouwwerken voor openbare diensten en gemeenschapsvoorzieningen kunnen ook buiten de daarvoor speciaal bestemde gebieden worden toegestaan voor zover ze verenigbaar zijn met de algemene bestemming en met het architectonisch karakter van het betrokken gebied.’;

Overwegende dat dit artikel uit de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening is

gehaald; dat artikel 4.4.7/1 stelt: ‘bij de beoordeling van aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsaanvragen kan geen toepassing worden gemaakt van artikel 20 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen’;

Overwegende dat deze afschaffing van kracht werd bij de laatste wijziging van 20 juli 2012 van het besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de handelingen in de zin van artikel 4.1.1, 5°, artikel 4.4.7, §2, en artikel 4.7.1, §2, tweede lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en tot regeling van het vooroverleg met de Vlaamse Bouwmeester;

Overwegende dat de vestiging in het woonuitbreidingsgebied van het gewestplan Kortrijk ligt; dat er geen nadere stedenbouwkundige ordening geldt; dat het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘afbakening regionaalstedelijk gebied Kortrijk’ geen specifieke stedenbouwkundige voorschriften aan de plaats toekent; dat het bijzonder plan van aanleg ‘nr. 33/4 Kerkhof Hoog-Kortrijk’ door de Raad van State onwettig is bevonden;

Overwegende dat artikel 5 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen stelt: ‘De woonuitbreidingsgebieden zijn uitsluitend bestemd voor groepswoningbouw zolang de bevoegde overheid over de ordening van het gebied niet heeft beslist, en zolang, volgens het geval, ofwel die overheid geen besluit tot vastlegging van de uitgaven voor de voorzieningen heeft genomen, ofwel omtrent deze voorzieningen geen met waarborgen omklede verbintenis is aangegaan door de promotor.’;

Overwegende dat aangezien er momenteel geen reglementaire beslissing bestaat tot de verdere ordening van het gebied, de aanvraag in strijd blijft met deze planologische voorschriften;

[...]

Overwegende dat de hinder voor mens en milieu en de risico’s voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de gevraagde inrichting, mits naleving van de milieuvergunningvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt;

Overwegende dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat het beroep ongegrond te verklaren en het bestreden besluit te bevestigen”.

3.13. Hangende het geding wijzigt de verwerende partij in graad van beroep de voorwaarden van de milieuvergunning door het jaarlijks aantal uit te voeren crematies van 3.065 te verhogen tot 4.000. Tweede en vierde verzoeker tekenen hiertegen beroep aan bij de Raad van State, waar deze zaak gekend is onder nummer 221.437/VII-39.911.

3.14. De stedenbouwkundige vergunningstoestand van de bestreden inrichting houdt kort samengevat in dat, na een eerste vernietigingsarrest van de

Raad van State, op 15 juni 2012 een stedenbouwkundige vergunning werd verleend, dat het hiertegen ingestelde annulatieberoep werd verworpen bij het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen (hierna: RvVb) nr. A/2015/0344 van 9 juni 2015, dat dit arrest door de Raad van State werd vernietigd bij arrest nr. 234.061 van 8 maart 2016, en dat het beroep tegen de toekenning van de vergunning finaal is beslecht door het verwerpingsarrest van de RvVb nr. A/1516/1235 van 16 juni 2016.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunten van de partijen

4. In hun laatste memorie stellen de verzoekers dat zij geen bezwaar hebben tegen het aannemen van de door de verwerende partij opgeworpen exceptie als zouden zij geen belang hebben bij de nietigverklaring van artikel 1 van het bestreden besluit, waarbij de eerdere vergunning van 12 juli 2013 werd ingetrokken.

5. De tussenkommende partij betwist het belang van de verzoekers. Zij maken volgens de tussenkommende partij niet aannemelijk dat zij hinder ondervinden. Zij zouden zich enkel beperken tot een theoretisch betoog, zonder de door hen aangevoerde hinderaspecten te staven met recent bewijsmateriaal. Nog volgens de tussenkommende partij negeren de verzoekers het feit dat het crematorium inmiddels al bijna vijf jaar wordt geëxploiteerd. Het belang is daardoor volgens de tussenkommende partij niet actueel en niet zeker. Als tegenbewijs verwijst de tussenkommende partij naar “de talrijke overwegingen in de bestreden beslissing zelf inzake de (afwezigheid van) hinder en [...] (naar) de talrijke controlestudies die inmiddels zijn uitgevoerd”.

In ondergeschikte orde argumenteert de tussenkommende partij verder dat er in werkelijkheid geen hinder bestaat. Zo stelt zij dat het ingeroepen zichtnadeel niet voortvloeit uit de milieuvergunning, dat de verzoekers geen of

nauwelijks zicht hebben op het crematorium, dat zij niet in de onmiddellijke omgeving ervan wonen maar wel op 150 respectievelijk (minstens) 450 meter afstand ervan, dat de verzoekers ook niet verduidelijken hoe en in welke mate zij de “rookpluim” waarnemen die uit de schoorsteen zou komen, en dat ook het bestaan van psychologische hinder niet aannemelijk wordt gemaakt. De tussenkomende partij hoopt in dit verband “niet in een land te leven waar administratieve rechters een milieuvergunning vernietigen op grond van subjectieve angstgevoelens in plaats van objectieve data”.

Voorts is er volgens de tussenkomende partij geen sprake van verkeershinder, minstens zou dit door de verzoekers niet bewezen worden. Hierbij komt dat de Ambassadeur Baertlaan, waar het crematorium is gelegen, over een “zeer aanzienlijk(e)” capaciteit beschikt om bijkomend verkeer op te vangen. Ook zijn de reguliere verkeersstromen naar het crematorium beperkt, of toch beperkter dan op voorhand ingeschat. Met name gaat het om slechts 30 tot 50 voertuigen per dag. En zelfs bij de zeer occasionele piekbelastingen - maximaal één keer per jaar - is er volgens de tussenkomende partij hoogstens een verwaarloosbare verkeershinder. Zij vestigt er ook de aandacht op dat de aansluitende parking van het sportcentrum De Lange Munte een ruim voldoende capaciteit heeft. De tussenkomende partij vervolgt dat bij de beoordeling van de verkeersimpact geen rekening mag worden gehouden met eventuele toekomstige ontwikkelingen. De uren waarop het crematorium actief is, vallen volgens haar overigens niet samen met het woon- of werkverkeer van de verzoekers, zodat enige hinder in hun hoofd niet kan worden weerhouden. De tussenkomende partij verwijst in dit verband nog naar een studie, waaruit blijkt dat er weinig of geen impact is van het crematorium op de verkeersleefbaarheid ter plaatse. Ook hebben de milieustakingsrechters in eerste aanleg en hoger beroep de vordering van kennelijke mobiliteitshinder afgewezen. Een en ander brengt de tussenkomende partij tot het besluit dat de verkeersimpact van het crematorium, zelfs op piekmomenten, wordt tegengesproken door de feiten en zelfs theoretisch niet leidt tot een meer dan verwaarloosbare verkeershinder voor de verzoekers.

Wat de luchtverontreiniging en de problematiek van het fijn stof betreft, benadrukt de tussenkommende partij dat de door de verzoekers aangereikte studie uitgaat van een dubbele verkeerde premisse inzake aantal crematies en schouwhoogte. Ook geurhinder hoeft niet te worden verwacht, temeer nu een verbranding plaatsvindt bij 800 C°. Daarnaast respecteert het crematorium alle wettelijke NO_x-normen. Tevens voldoet het crematorium aan alle milieukwaliteitsnormen voor fijn stof. De tussenkommende partij verwijst in dit verband naar het arrest van het hof van beroep in de milieustakingszaak en naar een recente milieueffectenrapport (hierna MER)-studie van juni 2016 en een studie van een erkende MER-deskundige Lucht. Samengevat betoogt de tussenkommende partij dat de door de verzoekers aangebrachte studies volstrekt onwetenschappelijk zijn. En zelfs wanneer de resultaten van de uitgevoerde studies in aanmerking worden genomen, laten deze volgens haar in het geheel niet toe om te besluiten dat er zich in de onmiddellijke omgeving van het crematorium een verhoogd fijnstofprobleem zou stellen. Zowel de theoretische studies als de concrete metingen in opdracht van de tussenkommende partij spreken het fijnstofnadeel tegen. Ook uit meetresultaten van het crematorium in werking blijkt dat er geen emissiehinder is. Nog in dit opzicht nuanceert de tussenkommende partij het effect dat uitgaat van het gebruik van drie ovens. Bovendien toont een studie aan dat Hoog Kortrijk niet langer een prioritaire “hot spot” voor fijn stof is.

De waterproblematiek waarop de verzoekers doelen, met name het overstromingsgevaar in het gebied rondom de zogenaamde Evangelieboom, heeft ten slotte, steeds volgens de tussenkommende partij, helemaal geen uitstaans met de crematoriumsite. Bovendien zou deze problematiek inmiddels achterhaald zijn.

Beoordeling

6. Het belang van eerste, derde en vierde verzoeker werd reeds door de Raad van State aangenomen bij arrest nr. 222.750 van 7 maart 2013. De tussenkommende partij geeft zelf aan dat de woning van tweede verzoeker zich

bevindt op een gelijkaardige afstand van de bestreden inrichting als deze van derde verzoeker, zodat het belang van tweede verzoeker eveneens kan worden aanvaard.

Dat het hof van beroep bij arrest van 22 april 2016 de milieustakingsvordering als ongegrond heeft verworpen, is in wezen het enige nog niet eerder door de Raad van State beantwoorde argument. Dit gegeven staat er evenwel niet aan in de weg dat de verzoekers een ontvankelijk beroep bij de Raad van State kunnen instellen, omdat daarvoor slechts is vereist dat een verzoeker enige hinder of nadeel kan ondervinden door de exploitatie.

De exceptie wordt verworpen.

Het beroep is ontvankelijk.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Standpunten van de partijen

7. De verzoekers voeren in het eerste middel de schending aan van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen (hierna: motiveringswet), het gewestplan Kortrijk, artikel 5.1.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen, artikel 5.6.7, § 1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Zij betogen dat de bestreden vergunning wordt verleend in strijd met de gewestplanbestemming als woonuitbreidingsgebied, dat de

uitzonderingsmogelijkheid van artikel 5.6.7, § 1, VCRO gekoppeld is aan “zeer strikte voorwaarden”, dat deze bepaling niet van toepassing is op inrichtingen waarvoor een MER of een veiligheidsrapport vereist is, dat het bestreden besluit dienaangaande slechts verwijst naar het aanvullend schrijven van Ruimte Vlaanderen van 15 januari 2016, zonder dat uit het bestreden besluit blijkt welke redenen precies de verwerende partij tot haar besluit hebben gebracht, dat er bijgevolg sprake is van een onvoldoende formele en materiële motivering op het vlak van de goede ruimtelijke ordening, dat deze toets zich nochtans des te meer opdringt nu de inrichting gelegen is in woonuitbreidingsgebied en het allesbehalve vanzelfsprekend is dat de aanwezige en te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang worden gebracht. Crematoria horen volgens hen immers thuis in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen en dit bij voorkeur buiten de woongebieden of daarvan gescheiden door een bufferzone. Voor de beoordeling van de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening kan volgens de verzoekers niet worden volstaan met een verwijzing naar de milieuhygiënische toetsing van de aanvraag. Zij wijzen er voorts op dat het eerste advies van Ruimte Vlaanderen van 22 april 2013 ongunstig is en bijgevolg leidt tot een zwaardere motiveringsverplichting, dat het project MER-plichtig is, dat de inrichting stedenbouwkundig niet vergunbaar is en dat de verleende stedenbouwkundige vergunning manifest onwettig is en de wettigheidsstoets van artikel 159 van de Grondwet niet doorstaat, zodat aan de verschillende toepassingsvoorwaarden van artikel 5.6.7 VCRO niet is voldaan.

8. De verzoekers voegen in hun memorie van wederantwoord nog toe dat op het ogenblik van de milieuvergunningsaanvraag geen rechtsgeldige stedenbouwkundige vergunning voorlag, dat het bijgevolg onmiskenbaar om een nieuwe inrichting gaat en niet om een bestaande inrichting, en dat bovendien het crematorium hoe dan ook niet hoofdzakelijk vergund was.

9. In hun laatste memorie betogen zij nog dat geen toepassing kan worden gemaakt van artikel 5.6.7 VCRO aangezien de betrokken inrichting

MER-plichtig is. Zij leiden dit af uit de herinrichting van de parking en uit het feit dat crematoria zelf zouden moeten worden beschouwd als stadsontwikkelingsprojecten in de zin van bijlage III, b, van het besluit van de Vlaamse regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage (hierna: project-MER-besluit).

Beoordeling

10. Artikel 5.6.7 VCRO bepaalde ten tijde van de bestreden beslissing:

“Art. 5.6.7

§ 1 Een milieuvergunningsaanvraag kan gunstig geadviseerd worden en vergund worden in afwijking op de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover voldaan is aan beide hiernavolgende voorwaarden:

1°de goede ruimtelijke ordening wordt niet geschaad, hetgeen in het bijzonder betekent dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de voorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang brengt of verstoort;

2°de inrichting is stedenbouwkundig vergunbaar in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift of, voor zover het gaat om een bestaande inrichting, is hoofdzakelijk vergund.

Indien de goede ruimtelijke ordening geschaad wordt, kan rekening worden gehouden met de termijn die nodig is om de inrichting te herlokaliseren. Die termijn is ten hoogste gelijk aan vijf jaar.

De Vlaamse Regering bepaalt de categorieën van bedrijven die door hun aard en omvang van het eerste lid zijn uitgesloten. Zij wijst de gebieden aan waarin het eerste lid niet kan worden toegepast.

§ 2 Een milieuvergunningsaanvraag kan ongunstig geadviseerd worden en geweigerd worden om de reden, vermeld in artikel 4.3.2.

§ 3 [...]”.

Artikel 4.3.2 VCRO luidt:

“Een vergunning kan worden geweigerd indien de aanvraag onverenigbaar is met een voorlopig vastgesteld ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan of van bijzonder plan van aanleg. Deze weigeringsgrond vervalt wanneer het plan geen bindende kracht heeft gekregen binnen de termijn waarbinnen het definitief kan

worden vastgesteld”.

In hun verzoekschrift wijzen de verzoekers erop dat de Vlaamse regering de categorieën van bedrijven bepaalt die door hun aard en omvang van het eerste lid van artikel 5.6.7, § 1, VCRO zijn uitgesloten. Zij preciseren: “dat het concreet gaat om inrichtingen waarvoor een milieueffectrapport of een veiligheidsrapport vereist is voor de volledigheid van de aanvraag om een milieuvergunning of stedenbouwkundige vergunning”. Zij betogen tevens dat het project MER-plichtig is, “zoals hierna wordt aangetoond in het zesde middel”.

De exceptie als zou dit onderdeel van het middel pas in de laatste memorie zijn opgeworpen, wordt verworpen.

Aangezien evenwel, zoals bij de beoordeling van het zesde middel zal blijken, de verzoekers niet aantonen dat voor de betrokken inrichting een MER of veiligheidsrapport vereist is voor de volledigheid van de aanvraag, tonen zij niet aan welk belang zij hebben bij dit onderdeel van het middel.

Het middel is op dit punt niet ontvankelijk.

Het staat niet ter betwisting dat de bestreden inrichting in strijd is met de gewestplanbestemming van woonuitbreidingsgebied. De verwerende partij meent evenwel de vergunning voor het crematorium te kunnen verlenen met toepassing van artikel 5.6.7, § 1, VCRO.

Het bestreden besluit bevat, aangaande artikel 5.6.7, § 1, VCRO de volgende uitgebreide motivering:

“Overwegende dat evenwel een milieuvergunningsaanvraag overeenkomstig artikel 5.6.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gunstig kan geadviseerd worden in afwijking op de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift, voor zover voldaan is aan beide hiernavolgende voorwaarden:

1° de goede ruimtelijke ordening wordt niet geschaad, hetgeen in het

bijzonder betekent dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de voorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang brengt of verstoort;

2° de inrichting is stedenbouwkundig vergunbaar in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift of, voor zover het gaat om een bestaande inrichting, is hoofdzakelijk vergund;

Overwegende dat uit het aanvullend schrijven van de afdeling Gebieden en Projecten van het departement Ruimte Vlaanderen van 15 januari 2016 het volgende blijkt:

‘de inplanting van het crematorium gebeurde aan de noordelijke punt van betrokken woonuitbreidingsgebiedsdeel, direct aansluitend op het oostelijk aanpalend recreatiegebied (sportcampus Lange Munte), gekenmerkt door een grote parking met bushalte aan de voorliggende Ambassadeur Baertlaan, een sportcomplex dat ruimtebepalend diep in het achterliggend gebied dringt. Het crematorium ligt direct naast, deels voor en ondersteunt op representatieve wijze de wettelijk ingestelde functie van het bestaande stedelijk kerkhof, inclusief ontvangstgebouw vooraan, dat met een breedte van meer dan 60 meter en een diepte van circa 450 meter eveneens in het betrokken woonuitbreidingsgebied ligt. Het woonuitbreidingsgebiedsdeel verder naar het noorden is ruimtelijk volledig gescheiden van het crematorium door het tussenliggende sportcomplex, werd reeds deels residentieel uitgebouwd en vindt ontsluiting langs andere wegenis (Bad Godesberglaan, Baaistraat).

Verder naar het zuiden situeert langs dezelfde kant maar enigszins teruggetrokken van de Ambassadeur Baertlaan zich een verspreide bestaande bebouwing als een door groen omsloten vrijstaande private inplanting en een ondersteuningsinstelling voor volwassenen met verstandelijke beperkingen, configuraties die in hun eigendomsstructuur, huidige gebruik, bereikbaarheid via de Sint-Denyseweg of mogelijke verdere reglementaire uitbouw niet worden geraakt: het deelplan 7.i stedelijk woongebied Schaapsdreef van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan afbakening regionaalstedelijk gebied Kortrijk, besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2006, legt hier een bestemming van stedelijk wonen vast, deels verder uitgewerkt in de verkaveling ‘Goed te Bouvekerke fase 1’; vergunning van 3 augustus 2010.

Ook de achterliggende resterende open ruimte, waar onder meer een rundveebedrijf staat, blijft volledig ontsloten en vrij voor elke mogelijke wettelijke bestemming.

De Sint-Denyseweg verder naar het zuiden is insteekweg die verdere, voornamelijk residentiële bebouwing bedient en die een ander, afzonderlijk deel van het woonuitbreidingsgebied afbakt, op zichzelf verder uit te bouwen en volledig ontsloten. Een wezenlijk zuidelijk deel van betrokken woonuitbreidingsgebied valt nu buiten het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘afbakening regionaalstedelijk gebied Kortrijk’; besluit van de Vlaamse regering van 20 januari 2006. Deze laatste gronden zijn nog begrepen in het oude bijzonder plan van aanleg nr. 33-zuid-oost, Koninklijk Besluit van 8 maart 1966.

De aanleg van de in het woonuitbreidingsgebied aan het perceel omringende gronden wordt gedefinieerd door zowel [...] vastliggende feitelijke

omstandigheden als door het recent goedgekeurd deelplan 7.i Stedelijk woongebied van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan: de wettelijke uitbouw mogelijkheden van het woonuitbreidingsgebied zijn gekend.

Uit deze vaststellingen wordt duidelijk dat de draagkracht van het betrokken woonuitbreidingsgebied, in zijn huidige en toekomstige bestemmingen, niet ontoelaatbaar wordt belast door een inplanting die een miniem deel van de totale gebiedsoppervlakte inneemt en die zich situeert direct aan bestaande doorgaande wegenis, tegen een verkaveling in uitvoering en tegen andere planologische zoneringen.

Aan de andere (noordelijke) zijde van de voorliggende Ambassadeur Baertlaan ligt de KULAK campus van de Universiteit van Leuven, een stedenbouwkundig afgewerkt geheel met een extensieve achteruitgeschoven bebouwing, dus met een ruime groenbuffer naar het crematorium, en met een planologische bestemming als gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen volgens het gewestplan. Dit gebied wordt geenszins in zijn huidige mogelijkheden geraakt. Verder nog naar het noorden, bij een afstand van 182 meter tussen het crematoriumgebouw (iets meer dan 100 meter vanaf de noordelijke inrit) en de zonegrens ligt het woongebied in functie van de straten Maandagweg en Spoelberg: ook dit volledig met huizen uitgebouwd woongebied, zal nauwelijks bijkomende hinder ondervinden door de genoemde afstand, door de ligging van tussenliggende vermelde verkeersader Ambassadeur Baertlaan en door de aanwezigheid van het sportcentrum met zijn eigen gebruik en verkeersaanrekening (grote parking, bushalte).

Om deze redenen worden ook de omliggende planologische zoneringen gevrijwaard in hun geëigende ruimtelijke capaciteit tot behoud van huidig gebruik en tot verdere wettelijke uitbouw. De goede ruimtelijke ordening wordt niet geschaad.';

Overwegende dat het crematorium verhoudingsgewijs een geringe oppervlakte inneemt ten opzichte van de totale oppervlakte van het woonuitbreidingsgebied; dat het woonuitbreidingsgebied ongeveer een oppervlakte van 950.000 m² heeft; dat het ontwerp een bebouwde oppervlakte van 2.118,17 m² realiseert; dat de bouw van het crematorium aldus slechts 0,2% van het woonuitbreidingsgebied beslaat; dat bijgevolg door de geringe bebouwde oppervlakte van 0,2% de algemene bestemming van het woonuitbreidingsgebied hoegenaamd niet in het gedrang wordt gebracht;

Overwegende dat de betrokken omgeving in hoofdzaak wordt gekenmerkt door de aanwezigheid van publieke functies, zoals het sportcomplex 'Lange Munte' en de nieuwe stedelijke begraafplaats en zich dus door de bestaande functies niet voordoet als een homogeen (residentieel) woongebied; dat het crematorium hierbij aansluit en daarom functioneel inpasbaar is in zijn omgeving;

Overwegende dat door zijn sobere architectuur met groendaken en landschappelijke integratie het crematoriumgebouw maximaal in de omgeving geïntegreerd wordt; dat het crematorium ingeplant wordt in aansluiting met en in het verlengde van het bestaande onthaal- en ceremoniegebouw van het nieuwe kerkhof; dat het, zoals het bestaande ceremoniegebouw, wordt ingewerkt en verweven met het omliggende landschap en er integrerend deel

van uitmaakt, en zo een onderdeel van de nieuwe begraafplaats en het omliggende landschap wordt; dat de nieuwe stedelijke begraafplaats met de aansluitende landschapstuin van het crematorium, waarvan het reliëf licht wordt aangepast, een publiek toegankelijke zone is met een parkachtig karakter die fungeert als een punt van rust en bezinning en mede bijdraagt tot het serene karakter van de site; dat de landschappelijke aanleg van het crematorium hierdoor een waardevolle aanvulling vormt op de woonfunctie in de ruimere omgeving, aangezien de landschapstuin/park zich als bruikbare en kwalitatieve groene ruimte ten dienste stelt van de bewoners;

Overwegende dat het crematoriumgebouw een sobere architecturale vormgeving heeft en maximum 1 bouwlaag telt, afgewerkt met platte daken; dat het gebouw grotendeels in de grond ingewerkt is en in het bestaande landschap verdwijnt; dat het volume amper boven het landschap en het maaiveld (A. Baertlaan) uitkomt en onderdeel van de begraafplaats en het betrokken landschap wordt; dat het meest vrije geveldeel (zuidoost-gevel), gericht naar het landschap, maximaal een zichtbare hoogte heeft van $\pm 3,90$ m; dat ten behoeve van een maximale landschappelijke integratie het gebouw afgewerkt wordt met groendaken; dat langsheen de rooilijn van de Ambassadeur Baertlaan om veiligheidsredenen een balustrademuur wordt voorzien met een beperkte hoogte van 1m; dat het schouwelement, dienstig als verticaal architecturaal accent, een hoogte van 8,64 m heeft; dat deze hoogte lager is dan de nokhoogte van de meeste woningen in de omgeving; dat de als landmark uitgewerkte schouw discreet is en niet storend in de omgeving; dat het crematorium maximaal in het omliggende landschap geïntegreerd is; dat door de voornoemde aanpak de ruimtelijke impact van het crematorium uiterst beperkt wordt gehouden;

Overwegende dat in verband met de mobiliteitsimpact kan worden gesteld dat de onmiddellijke omgeving voorzien is van een uitgebreid wegnnet ingevolge de hogeschoolcampussen (Kulak, Katho), sportaccommodatie (Lange Munte) en diverse andere voorzieningen; dat het bestaande wegnnet de capaciteit van het crematorium zeker aankan; dat de betrokken site vlot bereikbaar is voor autoverkeer gezien de ligging nabij het verkeersknooppunt van de E17 en de N323; dat de bijkomende verkeersstroom relatief beperkt is ten opzichte van de actueel reeds aanwezige verkeersbelasting en dan ook geen aanleiding geeft tot bovenmatige verkeershinder; dat de ceremonieën zelden doorgaan tijdens piekmomenten, zodat de ochtend- en avondspits er niet bijkomend door belast worden; dat het verkeer van en naar het crematorium overigens doorgaans ook sereen en rustig (lijkwagens met eventuele volgwagens) verloopt; dat de site eveneens vlot bereikbaar is met het openbaar vervoer (buslijn 2);

Overwegende dat voor de nodige parkeergelegenheid gebruik zal gemaakt worden van de aansluitende parking van het sportcomplex 'Lange Munte'; dat deze parking een capaciteit van ongeveer 430 plaatsen heeft en herschikt wordt teneinde 80 bijkomende plaatsen te creëren; dat er ook afspraken worden gemaakt met de KULAK om bij eventuele piekmomenten gebruik te maken van hun parkeerfaciliteiten als overloopparking;

Overwegende dat uit voorgaande blijkt dat de ruimtelijke draagkracht van het gebied niet wordt overschreden en dat de voorziene verweving van functies de aanwezige of te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet

in het gedrang brengt of verstoort;

Overwegende dat volgens artikel 5.6.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening de inrichting ook stedenbouwkundig vergunbaar moet zijn in afwijking van de bepalingen van een stedenbouwkundig voorschrift of, voor zover het gaat om een bestaande inrichting hoofdzakelijk vergund moet zijn;

Overwegende dat de volledige inrichting op 15 juni 2012 bouwvergund is door de gewestelijk stedenbouwkundig ambtenaar; dat tegen deze vergunning een vordering tot vernietiging werd ingesteld bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen; dat deze laatste bij arrest nr. A12015/0344 van 9 juni 2015 het beroep ongegrond verklaarde; dat de volledige inrichting (hoofdzakelijk) vergund is, of op zijn minst vergunbaar;

Overwegende dat uit voorgaande kan vastgesteld worden dat de milieuvergunningsaanvraag voldoet aan de twee voorwaarden van artikel 5.6.7 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening om af te wijken van de bepalingen van het gewestplan”.

11. De kritiek van de verzoekers dat in het bestreden besluit aangaande de eerste voorwaarde, namelijk de toets aan de goede ruimtelijke ordening, slechts wordt verwezen naar het aanvullend schrijven van Ruimte Vlaanderen van 15 januari 2016 mist feitelijke grondslag. Alleszins blijkt uit de hierboven aangehaalde overwegingen dat de stedenbouwkundige toets volledig los staat van de milieuhygiënische beoordeling van de aanvraag. De verzoekers maken dan ook niet aannemelijk dat het bestreden besluit niet de nodige formele motieven zou bevatten.

De verzoekers beperken zich voorts tot de zeer algemene bewering dat het bestreden besluit evenmin afdoende materieel zou zijn gemotiveerd, zonder dit met enig concreet element aannemelijk te maken. Zo achten zij het weliswaar “allesbehalve vanzelfsprekend [...] dat de aanwezige en te realiseren bestemmingen in de onmiddellijke omgeving niet in het gedrang worden gebracht”, maar laten zij na enige concrete kritiek te uiten op de motieven die dienaangaand in het bestreden besluit tot uitdrukking worden gebracht. De bedenking dat crematoria thuishoren in een gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen en dit bij voorkeur buiten de woongebieden of daarvan gescheiden door een bufferzone, komt niet zozeer voor als wettigheidskritiek doch veeleer als een vorm van opportunistiekritiek die voorbijgaat aan de afwijkmogelijkheid vervat in

artikel 5.6.7, § 1, VCRO.

Waar de verzoekers menen dat te dezen een verstrengde motiveringsplicht geldt, vermits een ongunstig advies voorligt van Ruimte Vlaanderen van 22 april 2013, gaan zij eraan voorbij dat diezelfde adviesinstantie vervolgens op 15 januari 2016 een positief advies heeft verleend.

12. Wat de tweede toepassingsvoorwaarde betreft, wordt in het bestreden besluit terecht verwezen naar de stedenbouwkundige vergunning van 15 juni 2012. Op het ogenblik waarop de bevoegde overheid in de bestreden beslissing heeft geoordeeld over de milieuvergunningsaanvraag, was de betrokken inrichting stedenbouwkundig vergund. Te dezen betreft het dan ook een bestaande inrichting.

Het geding met betrekking tot de stedenbouwkundige vergunning werd definitief beslecht door het verwerpingsarrest van de RvVb nr. A/1516/1235 van 16 juni 2016.

De verwerende partij is terecht uitgegaan van het hoofdzakelijk vergund karakter van het crematorium.

Het eerste middel is niet gegrond.

Tweede middel

Standpunt van de partijen

13. In het tweede middel roepen de verzoekers de schending in van de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet, de artikelen 5 en 28, § 1, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna: milieuvergunnings-decreet), de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel en het redelijkheidsbeginsel.

Het middel komt er in essentie op neer dat de verzoekers de beslissing van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen van 21 februari 2008 vervallen achten. In eerste instantie omdat de daaropvolgende besluiten werden vernietigd door de Raad van State of werden ingetrokken door de verwerende partij zelf en ook de corresponderende stedenbouwkundige vergunning werd vernietigd, en vervolgens omdat de vergunning niet tijdig in gebruik werd genomen aangezien met de crematies pas in oktober 2011 werd gestart, hoewel de voormelde beslissing van 21 februari 2008 stipuleerde dat de activiteiten binnen de 1.095 kalenderdagen moesten worden opgestart, te rekenen vanaf het verlenen van de bouwvergunning, op 21 april 2008. Het verval van de in eerste aanleg verleende milieuvergunning brengt volgens de verzoekers mee dat ze thans niet meer kan worden bevestigd.

14. De verzoekers argumenteren in de memorie van wederantwoord dat de intrekking van een administratieve rechtshandeling tot gevolg heeft dat deze wordt geacht nooit te hebben bestaan. Te dezen werd in de milieuvergunning van 12 juli 2013 de vergunning van 21 februari 2008 ingetrokken waardoor deze van in het begin uit het rechtsverkeer verdween en niet meer kan worden bevestigd door een nieuwe intrekking. Een andersluidende redenering schendt volgens de verzoekers de beginselen van behoorlijk bestuur. Immers, als een beslissing die reeds drie jaar uit het rechtsverkeer is verdwenen door een intrekkingbeslissing opnieuw zou “herleven”, zou dit leiden tot pure rechtsonzekerheid.

Voorts wijzen zij erop dat de beslissing van 21 februari 2008 in artikel 2 letterlijk stelt dat de activiteiten binnen de 1.095 kalenderdagen moesten worden opgestart, te rekenen vanaf het verlenen van de bouwvergunning (21 april 2008), wat te dezen niet is gebeurd.

15. In de laatste memorie voegen zij nog toe dat, wanneer een beslissing van de minister die in de plaats komt van een eerdere beslissing van de deputatie wordt ingetrokken, niet alleen deze laatste beslissing maar ook het

“voortraject” verdwijnt.

Beoordeling

16. Anders dan de verzoekers het voorstellen, wordt nergens in de chronologie der beslissingen overgegaan tot een intrekking van de initiële deputatiebeslissing van 21 februari 2008. De intrekkingen hebben steeds betrekking op ministeriële beslissingen. Het is een wezenskenmerk van het georganiseerd administratief beroep dat dit devolutieve werking heeft en dat derhalve de beroepsbeslissing, na een nieuw onderzoek van de zaak, in de plaats komt van de oorspronkelijke beslissing. Deze laatste beslissing herleeft niet als gevolg van een intrekking of vernietiging van de beroepsbeslissing. Een “verval” van die oorspronkelijke beslissing is dan ook niet aan de orde.

Evenmin is duidelijk hoe het verval van de milieuvergunning zou kunnen worden afgeleid uit de vernietiging van de overeenstemmende stedenbouwkundige vergunning bij het arrest van de Raad van State van 5 december 2011 nr. 216.674, temeer nu vervolgens op 15 juni 2012 een nieuwe stedenbouwkundige vergunning werd verleend die inmiddels definitief is geworden.

17. Artikel 28, § 1, 1°, van het milieuvergunningsdecreet bepaalt dat de vergunning van rechtswege vervalt wanneer zij betrekking heeft op een inrichting die “niet in gebruik werd genomen binnen de krachtens artikel 17 bepaalde termijn”. Luidens het derde lid van voormeld artikel 17 mag die termijn geen drie jaar overschrijden. In overeenstemming daarmee wordt in artikel 2 van de beslissing van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen van 21 februari 2008 een termijn van 1.095 kalenderdagen voor ingebruikname opgelegd.

Blijkens de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet dat het milieuvergunningsdecreet is geworden, beoogt de voormelde

vervalregeling evenwel “vooral de bescherming van de buren en derden, die uit het niet in bedrijf nemen of houden van een inrichting, zouden kunnen afleiden dat de exploitant van zijn voornemen om de inrichting te vestigen of verder te exploiteren heeft afgezien en daarnaar zouden kunnen handelen” (Parl.St. VI.R. 1984-1985, nr. 291/1, 14).

Zoals de Raad van State bij arrest nr. 233.938 van 25 februari 2016 heeft geoordeeld, moet artikel 28 van het milieuvergunningsdecreet restrictief worden geïnterpreteerd. Op die wijze geïnterpreteerd kan de verplichting om de inrichting binnen een termijn van maximaal drie jaar in gebruik te nemen, enkel een aanvang nemen vanaf het ogenblik dat vaststaat dat de vergunning voor de houder ervan een zeker en definitief gegeven is. Van de vergunninghouder kan immers niet worden verwacht dat hij een preciaire milieuvergunning ten uitvoer brengt, met alle risico's van dien. Dit is het geval wanneer derden een beroep tot nietigverklaring instellen bij de Raad van State waardoor de vergunning ongedaan kan worden gemaakt of zelfs kan worden ingetrokken.

In voorliggend geval hebben drie van de huidige verzoekers de nietigverklaring gevorderd van het besluit van de Vlaamse minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur van 29 augustus 2008 waarbij de voormelde beslissing van de deputatie een eerste maal werd bevestigd (zaak A. 190.292/VII-37.281). De exploitant is in deze procedures tussengekomen om zijn belangen te vrijwaren. Uit die vaststelling kan bezwaarlijk worden afgeleid dat hij zou hebben afgezien van de realisatie van het project. Een voor de exploitant negatief auditoraatsverslag heeft in deze zaak geleid tot de intrekking van de ministeriële beslissing en tot het verlenen een nieuwe milieuvergunning bij besluit van 9 februari 2012. Ook deze beslissing werd opnieuw aangevochten middels een annulatieberoep. Waar de exploitant de inrichting in gebruik heeft genomen in oktober 2011, bestond er dus nog steeds onzekerheid over de rechtskracht van de milieuvergunning, zodat van een verval door het verstrijken van de termijn voor ingebruikname op dat ogenblik in ieder geval nog geen sprake was.

Het tweede middel is niet gegrond.

Derde middel

Standpunten van de partijen

18. Het derde middel steunt op de schending van de artikelen 5, 17 tot en met 19bis en 29 van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning en van “de regels met betrekking tot het openbaar onderzoek”.

In essentie komt het middel erop neer dat pas na het openbaar onderzoek werd verduidelijkt op welke manier de rookgassen worden gezuiverd, terwijl de toegepaste zuiveringstechniek volgens de verzoekers een essentieel element uitmaakt. Zij wijzen erop dat bij de milieuvergunningsaanvraag verplicht in bijlage E11 alle passende preventieve maatregelen moeten worden opgenomen die worden ingezet door toepassing van de Beste Beschikbare Technieken (hierna: BBT) om onder meer het effect van lucht-, bodem-, en waterverontreiniging, en de risico's voor het milieu te voorkomen of te beperken.

19. De verzoekers leggen in hun memorie van wederantwoord de nadruk op het feit dat de gehanteerde zuiveringstechniek net een essentieel element is van de vergunningsaanvraag daar er nog steeds vrees is voor de luchtkwaliteit en emissies. Zij menen dan ook dat het van uitermate groot belang was te weten welke zuiveringstechniek zou worden gehanteerd.

Beoordeling

20. Artikel 11, § 1, van het milieuvergunningsdecreet luidt als volgt:

“Behoudens andersluidende bepalingen, wordt elke beslissing over een vergunningsaanvraag voorafgegaan door een openbaar onderzoek dat wordt ingesteld volgens de modaliteiten en binnen de termijnen bepaald door de

Vlaamse regering”.

Deze basisbepaling inzake het openbaar onderzoek wordt nader uitgewerkt in hoofdstuk V, waaruit onder meer blijkt dat de vergunningsaanvraag en zijn bijlagen ter inzage moeten worden gelegd.

Om aan de verzoekers hun belang bij het middel te ontzeggen beroept de tussenkomende partij zich op feitelijke argumenten die worden gedistilleerd uit de reeds ettelijke jaren aan de gang zijnde exploitatie van haar inrichting op basis van een milieuvergunningsdossier dat reeds aanleiding heeft gegeven tot een vernietigingsarrest. De verzoekers hebben wel degelijk belang bij het aanvoeren van een schending van de reglementaire bepalingen betreffende het openbaar onderzoek, dat als wezenskenmerk van de milieuvergunningsaanvraagprocedure derden-belanghebbenden, zoals de verzoekers, moet toelaten voldoende inzicht te krijgen in de beoogde exploitatie zodat zij op nuttige wijze hun bezwaarrecht kunnen uitoefenen. De opmerking in de laatste memorie van de tussenkomende partij doet daaraan niets af.

21. Uit een samenlezing van de voormelde bepalingen blijkt dat de aanvraag alle gegevens moet bevatten om een adequate beoordeling van de te verwachten hinder en risico's mogelijk te maken en dus ook omtrent de maatregelen die zullen worden genomen om de hinder voor de buurt te beperken.

Zo weliswaar met de verzoekers moet worden vastgesteld dat de bijlage E11 bij een milieuvergunningsaanvraag ertoe strekt alle passende preventieve maatregelen aan te geven die worden ingezet door toepassing van de BBT om onder meer het effect van luchtverontreiniging te voorkomen of te beperken, wijst de tussenkomende partij er terecht op dat nergens in deze bijlage wordt opgelegd om de toegepaste zuiveringstechniek te specificeren. Voorts wordt in de beslissing van de deputatie van de provincieraad van West-Vlaanderen van 21 februari 2008 gesteld dat “het type oven dat zal geïnstalleerd worden [...] momenteel nog niet gekend [is]”, dat “als zuiveringstechniek voor de rookgassen

[...] in het dossier 2 methoden [worden] vooropgesteld: ofwel mouwenfilters met injectie van Sorbalit, ofwel een katalysator, type Amalgator” en dat “volgens de exploitant [...] uit ervaringen in andere crematoria [blijkt] dat beide systemen evenwaardig zijn”. De verzoekers beperken zich tot de blote bewering dat het essentieel zou zijn om het exacte type zuiveringstechniek te kennen, doch tonen de onjuistheid van de hierboven aangehaalde overwegingen niet concreet aan. Zij maken dan ook niet aannemelijk dat het pas na het openbaar onderzoek nader bepaalde zuiveringssysteem meer zou zijn dan een loutere verduidelijking van de milieuvergunningsaanvraag.

Het derde middel is niet gegrond.

Vierde middel

Standpunt van de partijen

22. De verzoekers nemen een vierde middel “uit de schending van artikel 20 van het Milieuvergunningsdecreet, artikel 30bis van Vlarem I en van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen en meer specifiek de materiële motiveringsplicht en uit de schending van het preventiebeginsel en het voorzorgsbeginsel”.

In de eerste plaats hekelen zij dat met de bestreden milieuvergunning dertien bijzondere exploitatievoorwaarden worden opgelegd. Uit het aantal en de aard daarvan, leiden zij af dat de hinder van het geplande crematorium niet tot een aanvaardbaar niveau kan worden beperkt en dat de vergunningverlenende overheid de inrichting zelf als zeer problematisch ervaart. Vermits uit de rechtspraak van de Raad van State volgt dat de opgelegde voorwaarden precies moeten zijn en beperkt inzake hun draagwijdte, en alleen betrekking mogen hebben op secundaire of bijkomstige elementen, zijn de verzoekers de mening toegedaan dat te dezen wordt voorbijgegaan aan de finaliteit

van de in artikel 20 van het milieuvergunningsdecreet geboden mogelijkheid om bijzondere exploitatievoorwaarden op te leggen.

Daarnaast beklagen zij er zich over dat thans geen nieuw advies werd gevraagd aan de afdeling Toezicht Volksgezondheid, dat verschillende argumenten uit het beroepsschrift niet of onvolledig worden behandeld door het bestreden besluit en dat dit besluit alle gegevens uit de aanvraag zomaar overneemt van de exploitant, hoewel een deel van deze gegevens onjuist, onvolledig en weinig kritisch zijn. Wat dit laatste punt betreft wijzen de verzoekers in het bijzonder op het feit dat men steeds verwijst naar de 3.065 crematies per jaar uit de aanvraag, terwijl de maximale capaciteit meer dan 6.000 crematies per jaar bedraagt, dat daggemiddelde waarden worden gebruikt die een sterk vertekend beeld geven vermits een crematorium geen 24u/24u werkt, dat er nog steeds onduidelijkheid bestaat over de schadelijke effecten van de emissies van fijn stof, kwik, PAK's, NO_x, dioxines en furanen, terwijl de studies van PRG Odournet, de artsen en een professor de nodige bedenkingen maken in dit verband, dat in het nabijgelegen meetpunt van Zwevegem de daggemiddelde PM₁₀-concentratie fijn stof maar liefst 77 keer werd overschreden, dat ook de vrachten NO_x en SO₂ in het advies duidelijk zijn onderschat, dat het bestreden besluit verwijst naar de initiële studie van PRG Odournet maar geen rekening houdt met de update in functie van de vergunde situatie en dat evenmin rekening wordt gehouden met de lokale weersomstandigheden en het plaatselijk reliëf van het geplande project, dat in een kom zou liggen.

Tevens betwisten de verzoekers de overweging uit het bestreden besluit dat een milieuvergunning niet het instrument is voor het overwegen van mogelijke alternatieve locaties en evenmin voor het beoordelen van de vraag of er een noodzaak bestaat om een nieuw crematorium te bouwen, terwijl het nochtans tot de taken van de vergunningverlenende overheid behoort om na te gaan of de gekozen locatie voor de geplande inrichting geschikt is, zowel vanuit stedenbouwkundig als vanuit milieuhygiënisch oogpunt, en de mogelijke hinder en risico's enkel correct kunnen worden ingeschat indien rekening wordt gehouden

met de specifieke locatie. De verzoekers beklemtonen in dit verband dat het crematorium deel uitmaakt van een woonuitbreidingsgebied en dat een oppervlakte van meer dan 3 ha reeds werd verkaveld of binnenkort zal worden verkaveld. Het toestaan van een crematorium op deze locatie zou volgens de verzoekers dan ook een flagrante schending van het preventiebeginsel en het voorzorgsbeginsel betekenen. De milieuvergunning moet immers worden geweigerd indien niet 100 % zeker vaststaat dat het crematorium geen gezondheidsimpact of andere schadelijke effecten zal hebben.

23. In hun memorie van wederantwoord betogen de verzoekers dat het aantal gebruikte ovens wel degelijk relevant is aangezien de uitstootpieken uiteraard groter zullen zijn wanneer drie in plaats van slechts één of twee ovens gelijktijdig worden gebruikt.

Beoordeling

24. In het verzoekschrift betogen de verzoekers dat “van de vergunningverlenende overheid mag worden verwacht dat zij een beslissing neemt over een vergunningsaanvraag op basis van afdoende en zeer concrete gegevens, rekening houdend met alle betrokken belangen - uiteenlopende - belangen, en derhalve zeer nauwgezet de hinder en de risico's voor de mens en het leefmilieu onderzoekt en op basis van alle relevante informatie een oordeelkundige afweging maakt en een beslissing neemt”.

Zij roepen evenwel noch in het verzoekschrift, noch in de latere procedurestukken uitdrukkelijk de schending in van het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, zodat ook niet moet worden ingegaan op de exceptie van niet ontvankelijkheid terzake, die door de verwerende en de tussenkommende partij in hun laatste memories wordt opgeworpen.

Bij de beoordeling van een milieuvergunningsaanvraag dient de vergunningverlenende overheid, rekening houdend met alle concrete gegevens van

de zaak en de erbij betrokken uiteenlopende belangen, de hinder en de risico's voor de mens en het leefmilieu te onderzoeken en de passende eindconclusies te trekken. Artikel 20 van het milieuvergunningsdecreet biedt hierbij aan de overheid de mogelijkheid om in de milieuvergunning bijzondere exploitatievoorwaarden op te leggen met het oog op de bescherming van de mens en het leefmilieu. Het bestuur beschikt in dit verband over een ruime discretionaire bevoegdheid. De voormelde bepaling beperkt de op te leggen bijzondere exploitatievoorwaarden niet tot een zeker maximum. Uit het aantal voorwaarden dat in de milieuvergunning wordt opgelegd kan op zich dan ook niets worden afgeleid met betrekking tot de beoordeling van de mogelijke hinder. Evenmin kan uit de in algemene termen door de verzoekers gehekelde maar niet nader gespecificeerde aard van de bijzondere exploitatievoorwaarden, enige onwettigheid met betrekking tot artikel 20 van het milieuvergunningsdecreet worden gedistilleerd. De door de verzoekers aangehaalde rechtspraak leidt niet tot een andere conclusie, nu deze, anders dan thans het geval is, betrekking heeft op exploitatievoorwaarden die pogen tegemoet te komen aan de onzekerheden van het dossier en op stedenbouwkundige vergunningen.

In graad van beroep werd wel degelijk advies gevraagd aan de afdeling Toezicht Volksgezondheid. De verzoekers mogen betreuren dat deze adviesinstantie te dezen later niet nogmaals werd geraadpleegd, maar enige tot nietigverklaring leidende onwettigheid kan hier niet uit worden afgeleid.

De verzoekers betwisten concreet de feitelijke juistheid van een aantal elementen uit de materiële motieven van het bestreden besluit.

Zo betogen zij dat moet worden uitgegaan van een maximale capaciteit van meer dan 6.000 crematies per jaar. Daarbij gaan zij er evenwel aan voorbij dat de exploitant zich verplicht moet houden aan het aantal crematies dat hem in de bestreden vergunning wordt toegestaan, zijnde 3.065 crematies per jaar. Bij de beoordeling van de hinder moet bijgevolg uiteraard worden uitgegaan van dit vergunde aantal.

Voorts menen zij dat het verkiesbaar is te werken met de waarden die worden verkregen wanneer het crematorium effectief in werking is. Daarmee tonen zij echter niet aan dat de in het bestreden besluit gehanteerde daggemiddelde waarden aanleiding zouden geven tot onjuiste resultaten, of dat het gebruik van dergelijke waarden onwettig of kennelijk onredelijk zou zijn.

Wat voorts de door het crematorium voortgebrachte emissies betreft, steunt het bestreden besluit op een uitgebreide motivering. De algemene opmerking van de verzoekers dat er nog steeds onduidelijkheid bestaat over de schadelijke effecten van deze emissies, wordt nergens concreet betrokken op deze motieven.

Waar in het bestreden besluit wordt erkend dat de emissie van fijn stof, gezien de ligging in een regio met reeds hoge achtergrondconcentraties, grondige aandacht verdient, wordt tevens overwogen dat de totale jaarlijkse emissie van stof geraamd wordt op 8 kg, dat aangenomen kan worden dat deze emissie integraal uit fijn stof PM_{10} en $PM_{2,5}$ bestaat, gezien de voorziene mouwenfilters, dat de jaarlijkse emissie van fijn stof door een dieselwagen geraamd wordt op ongeveer 40 kg, en dat de emissie van fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) in de omgevingslucht tengevolge van de uitbating van het crematorium bijgevolg verwaarloosbaar is. Deze laatste overwegingen worden door de verzoekers niet bij hun kritiek betrokken.

Hetzelfde geldt voor de stelling van de verzoekers als zouden de vrachten NO_x en SO_2 in het bestreden besluit zijn onderschat. Ook deze kritiek wordt niet betrokken op de tevens in het bestreden besluit opgenomen overwegingen dat voor SO_2 “de emissies maximaal 50% zullen bedragen van de in titel II van het VLAREM voorziene grenswaarden; dat deze gereduceerde waarden als bijzondere voorwaarden worden opgelegd”, dat voor SO_2 “de veroorzaakte immissieconcentraties steeds minder dan 1% van de toetsingswaarden bedragen, en bijgevolg als verwaarloosbaar kunnen worden beschouwd”, “dat voor NO_x de

berekende immissiebijdrage voor de 99,8-percentielwaarde op uurbasis, ter hoogte van receptorpunt 1 (kruispunt Ambassadeur Baertlaan - Bad-Godesberglaan) 16,3 µg/m³ of circa 8% van de toetsingswaarde bedraagt; dat op andere onderzochte plaatsen een beperkte bijdrage (tussen 1% à 5% van de toetsingswaarde) werd berekend; dat de jaargemiddelde immissieconcentraties minder dan 1% bedragen en bijgevolg verwaarloosbaar zijn; dat dit betekent dat occasioneel een mogelijk belangrijke bijdrage kan optreden, maar dat op jaarbasis de bijdrage van de immissies vanwege het crematorium verwaarloosbaar zijn”, dat “een MER-deskundige Lucht in juli 2012 [...] concludeert [...] [dat] ook voor NO_x, die als meest kritische pollutant is geïdentificeerd, [...] de exploitatie van het crematorium op zich geen relevante gezondheidseffecten [zal] hebben voor mensen die wonen in de nabije omgeving”, dat “uit het meetrapport van de emissiemetingen op de 3 crematieovens [...] blijkt dat aan de emissiegrenswaarden wordt voldaan” en dat “een uitgebreide set van bijzondere voorwaarden werd opgenomen die een permanente opvolging van de procesvoorwaarden garanderen”.

De verzoekers beweren weliswaar dat geen rekening zou zijn gehouden met de geactualiseerde versie van de studie van PRG Odournet doch maken ook deze opmerking niet met enig concreet gegeven aannemelijk.

De opmerking van de verzoekers als zou geen rekening zijn gehouden met de “lokale weersomstandigheden”, in hun laatste memorie omschreven als “inversie en mist, wat de emissies nog versterkt”, overtuigt niet.

De stelling dat het bestreden project is gelegen in een kom, wordt tegengesproken door het in het dossier aanwezige fotomateriaal.

Een verder onderzoek van het middel zou de Raad van State ertoe nopen zijn beoordeling van de feitelijke gegevens van het dossier in de plaats te stellen van die van de overheid, hetgeen niet tot zijn bevoegdheid behoort.

Anders dan de verzoekers argumenteren wordt in het bestreden besluit ook terecht overwogen “dat de procedure inzake een milieuvergunningsaanvraag niet het instrument is voor het overwegen van mogelijke alternatieve locaties, evenmin als voor het nagaan van de noodzaak voor het bouwen van een nieuw crematorium”. De vergunningverlenende overheid moet zich immers uitspreken over de milieuvergunningsaanvraag zoals die haar door de initiatiefnemer van het project wordt voorgelegd. Zij spreekt zich daarbij niet uit over de opportuniteit van een dergelijke aanvraag. Louter heeft zij als taak, rekening houdend met alle concrete gegevens van de zaak en de erbij betrokken uiteenlopende belangen, de hinder en de risico’s voor de mens en het leefmilieu te onderzoeken en de passende eindconclusies te trekken. Uiteraard zal zij zich daarbij ook laten leiden door de locatie van de voorgenomen inrichting. Desgevallend, indien zij meent dat de aangevraagde inrichting zich met de voorgestelde locatie niet laat verzoenen, zal zij de vergunning dienen te weigeren. Zulks is te dezen evenwel niet gebeurd. De verzoekers slagen er niet in aan te tonen dat dit oordeel onjuist of kennelijk onredelijk zou zijn. In zoverre de verzoekers hierbij het voorzorgs- en preventiebeginsel aanhalen, kan nog worden opgemerkt dat deze beginselen geen afdwingbare regels inhouden.

Het vierde middel is niet gegrond.

Vijfde middel

Standpunten van de partijen

25. De verzoekers voeren in hun vijfde middel de schending aan van artikel 8 van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid (hierna: DIWB), de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Zij betogen dat het bestuur in het bestreden besluit aan de waterhuishoudingsproblematiek slechts een aantal zeer beknopte overwegingen

besteedt. Verwijzend naar de artikelen 3, § 2, 17°, 8, § 1, eerste lid, en 8, § 2, DIWB, herinneren zij in dit verband aan de op de overheid rustende bijzondere formele motiveringsverplichting.

Meer in het bijzonder bekritisieren de verzoekers dat de watertoetsbeoordeling uitsluitend gebeurt in het licht van de gevolgen voor de waterhuishouding op het betrokken gebied zelf wat, gelet op de strekking van het begrip “schadelijke effecten”, ontoereikend is nu met betrekking tot de andere mogelijke schadelijke effecten van het bouwproject, zoals deze betreffende de overstromingsrisico’s voor lagergelegen gebieden, elke evaluatie ontbreekt. Voorts wordt het overstromingsgevaar niet beoordeeld, nu de overheid zich beperkt tot een louter formalistische overweging die voorbijgaat aan de feitelijke toestand van het terrein en de onmiddellijke omgeving ervan. In dit verband stippen de verzoekers aan dat de betrokken locatie is gelegen op een heuvelrug en dat het lagergelegen gebied, waarnaar het water afstroomt, wel degelijk in een overstromingsgebied ligt. Ook wijzen de verzoekers erop dat het betrokken perceel afwatert naar de Keibeek, die bij elke zware regenval uit haar oevers treedt. Dat de overheid niet onwetend is over de bestaande problemen omtrent de Keibeek, blijkt volgens de verzoekers genoegzaam uit het GRUP “afbakening grootstedelijk gebied Kortrijk”. Daarnaast halen de verzoekers nog aan dat het bestreden besluit geen rekening houdt met de strooivijver, terwijl uit de studie van het bureau SGS blijkt dat deze vijver wel degelijk deel uitmaakt van de milieuvergunningsaanvraag.

26. In de memorie van wederantwoord stellen de verzoekers dat de tussenkomende partij het vermeende gebrek aan noodzaak tot het opstellen van een watertoets aangrijpt als verschoning voor het gegeven dat de gehanteerde motivering zich beperkt tot de waterhuishouding van het eigen terrein. Het feit dat er al een aantal jaren geen “waterincidenten” zijn geweest, sluit volgens de verzoekers niet uit dat er in de toekomst nog dergelijke incidenten kunnen plaatsvinden. Zij betwisten ook dat de strooivijver geen deel zou uitmaken van de milieuvergunningsaanvraag, nu de studie van het bureau SGS letterlijk spreekt

over deze vijver. Bovendien menen zij dat in elk geval de effecten van het crematorium op deze vijver moeten worden nagegaan, nu alle milieueffecten van de aangevraagde exploitatie op de omgeving moeten worden onderzocht. Waar de tussenkommende partij er terecht op wijst dat de Raad van State bij de uitoefening van het wettigheidsstoezicht slechts over een marginaal toetsingsrecht beschikt, benadrukken de verzoekers dat dit marginale toetsingsrecht ruimschoots volstaat om de fundamentele tekortkomingen van het bestreden besluit te beoordelen.

27. In hun laatste memorie voegen de verzoekers aangaande de opmerking in het auditoraatsverslag dat een deel van de kritiek van de verzoekers louter verband houdt met de oprichting van het crematorium, zonder enig verband met het in werking stellen of houden ervan, niet wegneemt dat het voorwerp van de aanvraag een nieuwe inrichting is, met alle mogelijke gevolgen voor de waterhuishouding.

Beoordeling

28. Waar artikel 8, § 5, DIWB in beginsel de verplichting inhoudt om bij het verlenen van een milieuvergunning “voor zover als relevant” een watertoets uit te voeren, hebben de verzoekers die in de onmiddellijke omgeving van de bestreden inrichting wonen er belang bij om aan te voeren dat het bestreden besluit dienaangaand niet afdoende zou zijn gemotiveerd. De vraag of de verzoekers ook daadwerkelijk waterhinder kunnen ondervinden, vereist een inhoudelijke beoordeling van de watertoets en houdt dus verband met de vraag naar de gegrondheid van het middel.

Te dezen wordt in het bestreden besluit overwogen “dat het huishoudelijk afvalwater geloosd wordt in oppervlaktewater; dat de Ambassadeur Baertlaan op de plaats van het crematorium niet voorzien is van een geschikte riolering; dat de lozing van huishoudelijk afvalwater zal gebeuren via een individuele afvalwaterzuiveringsinstallatie; [...] [en] dat er geen ander afvalwater wordt geloosd”. De kritiek uit het vijfde middel is niet gericht tegen deze

overwegingen.

De verzoekers klagen wel aan dat het bestreden besluit geen rekening houdt met de strooivijver. Dienaangaand wordt in het bestreden besluit overwogen “dat een buffervijver, gelegen op 400 m van het geplande crematorium, waarnaar in het beroepsschrift verwezen wordt, mogelijk dienst zou kunnen doen als plek voor asverstrooiing; dat deze vijver niet noodzakelijk is voor het operationeel functioneren van het crematorium en geen deel uitmaakt van de milieuvergunningsaanvraag”. De verzoekers menen dat zulks niet correct is omdat in de studie van het bureau SGS over deze vijver wordt gesproken, terwijl de tussenkommende partij formeel bevestigt dat zij haar initieel voornemen om de strooivijver te gebruiken heeft laten varen. Nu in het bestreden besluit uitdrukkelijk wordt vermeld dat de strooivijver geen deel uitmaakt van de milieuvergunningsaanvraag, is het de tussenkommende partij, op straffe van handhavingsmaatregelen, hoe dan ook niet toegestaan deze vijver voor asverstrooiing te gebruiken.

Dit onderdeel van het middel is bijgevolg niet gegrond.

De overige in het middel geuite kritiek richt zich in essentie tegen de overwegingen die louter verband houden met de oprichting van het crematorium, zonder dat er enig verband bestaat met het in werking stellen of houden ervan. Zij zijn dan ook overtoollig, zodat de kritiek hierop, zelfs al zou deze terecht zijn, hoe dan ook niet kan leiden tot de nietigverklaring van het bestreden besluit. Voor wat betreft de opmerking in de laatste memories van de verzoekers als zou het gaan om een nieuwe inrichting, kan worden verwezen naar de beoordeling van het eerste middel.

Het vijfde middel is niet gegrond.

Zesde middel

Standpunten van de partijen

29. In het zesde middel voeren de verzoekers de schending aan van de materiële motiveringsplicht, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel, artikel 4.3.2, §§ 2, 2bis en 3, van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (hierna: milieubeleidsdecreet), bijlage II bij dit decreet en de artikelen 2 en 3 van de motiveringswet. Voor zover als nodig vragen de verzoekers daarnaast om artikel 2, § 2, en rubriek 10, b), van bijlage II en rubriek 10, b), uit bijlage III bij het in het eerste middel vermelde project-MER-besluit, overeenkomstig artikel 159 van de Grondwet buiten toepassing te laten.

Het middel komt er in wezen op neer dat voor de exploitatie van het crematoriumgebouw gebruik zal worden gemaakt van een nabijgelegen parking die zal worden herschikt, zonder dat uit de motieven van het bestreden besluit blijkt dat is onderzocht (“gescreend”) waarom de voorliggende aanvraag niet het voorwerp diende uit te maken van een MER. Nochtans vereist artikel 4.3.2, §§ 2, 2bis en 3, van het milieubeleidsdecreet dat de lidstaten aan de hand van de criteria uit bijlage II van het milieubeleidsdecreet bij de vergunningverlening voor stadsontwikkelingsprojecten, met inbegrip van parkeerterreinen (rubriek 10, b) uit bijlage II bij het project-MER-besluit en rubriek 10, b) uit bijlage III van hetzelfde besluit, geval per geval en in concreto screenen of er sprake kan zijn van aanzienlijke milieueffecten, en, in voorkomend geval, dat een project-MER wordt opgemaakt. Minstens dient volgens de verzoekers de vergunningverlenende overheid te motiveren waarom zij van oordeel is dat de wijziging van een nabijgelegen parkeerterrein géén aanleiding zal geven tot aanzienlijke milieueffecten. Nog in dit middel bekritisieren de verzoekers het feit dat er nooit in het kader van een project-MER onderzoek is gedaan naar beschikbare alternatieven voor de parking, terwijl een parking onlosmakelijk deel uitmaakt van de activiteiten van een crematorium.

30. In hun memorie van wederantwoord stellen de verzoekers dat noch het eigendomsstatuut noch het feit dat het perceel al dan niet formeel is opgenomen in de aanvraag enige relevantie vertoont. Van belang is volgens hen dat de parking deel uitmaakt van het project en van de effecten die het project kan veroorzaken. Zij betogen dat bijgevolg de mogelijke effecten moeten worden gescreend, zodat op basis hiervan kan worden uitgemaakt of al dan niet een MER noodzakelijk is.

Waar de verwerende partij verwijst naar de door de tussenkomende partij ingediende MER projecten, stellen de verzoekers dat het gaat om een aantal beperkte deelstudies inzake lucht en mobiliteit maar geenszins om een MER of om een omvattende MER-screening.

31. In hun laatste memorie voegen de verzoekers toe dat crematoria uitdrukkelijk worden vermeld in de geactualiseerde handleiding voor stadsontwikkelingsprojecten van het departement Leefmilieu, Natuur en Energie van 1 april 2015, die nadere toelichting geeft bij de te hanteren interpretatie van het begrip stadsontwikkelingsproject op basis van de Europese MER-Richtlijn, en dat ook volgens de Europese Guidance “Interpretation of definitions of certain project categories of annex I and II of the EIA Directive”, het toepassingsgebied voor de rubriek stadsontwikkelingsprojecten ruim dient geïnterpreteerd te worden.

Beoordeling

32. De argumentatie van de verzoekers in verband met de geactualiseerde handleiding van de Vlaamse overheid in verband met stadsontwikkelingsprojecten had ook reeds in het verzoekschrift kunnen worden gemaakt.

De exceptie van de tussenkomende partij is gegrond en het middel is op dit punt niet ontvankelijk.

De parking van het sportcomplex “Lange Munte” maakt geen deel uit van het voorwerp van de in het geding zijnde milieuvergunningsaanvraag, zodat niet kan worden voorgehouden dat, met betrekking tot deze parking, in het kader van de voorliggende milieuvergunningsaanvraag diende te worden overgegaan tot de opmaak van een screeningsnota of een MER.

Waar uit het arrest van de RvVb nr. RvVb/A/1516/1235 van 16 juni 2016 blijkt dat deerschikking van de bedoelde parking deel uitmaakt van een afzonderlijke vergunningsaanvraag, zou hoogstens in het kader van deze procedure de opmaak van een screeningsnota of een MER kunnen worden verlangd.

Dit belet niet dat de vergunningverlenende overheid bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening en de mobiliteitsimpact in het bestreden besluit verwijst naar de parkeermogelijkheden aan een nabijgelegen sportcomplex. De verzoekers voeren overigens nergens aan dat, abstractie makend van de herschikking van deze parking, er op het vlak van parkerende voertuigen van het crematorium een onaanvaardbare hinder zou uitgaan.

Bovendien is een herschikking van parkeerplaatsen op een reeds bestaande en vergunde parking niet gelijk te stellen met de bouw van parkeerterreinen, zoals blijkt uit rechtspraak van het Hof van Justitie (arrest C-275/09 van 17 maart 2011), waaruit volgt dat er dan sprake moet zijn van “werken of ingrepen die de materiële toestand van de plaats veranderen”. Bij een loutere herschikking is van dergelijke werken of ingrepen geen sprake.

Het zesde middel is niet gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekers worden verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 800 euro, elk voor een vierde, en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan de verwerende partij.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 150 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van een maart tweeduizend achttien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Pierre Lefranc,	waarnemend kamervoorzitter,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Bart Tettelin,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Pierre Lefranc